

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIECONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

NUMERACJA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie kategorie, kategory i kategorie ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach powiatowych.
REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.
Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z 9 rano do 5 wiecz. Redakcja nie odpowiada za ogłoszenia.
NUMERACJA WYDANI: Rocznie rb. 4, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagrańca; za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 65. Zmiana adresu kop. 20.
Listów niefrancusowych lub nieodpłatnie opłaconych redakcja nie przyjmuje.
AGENCYJE: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. — Cena pojedynczego egzemplarza kop. 8.

TEATR „ODEON”
II Aleja № 43. Pod zarządem **A. Krzemienieckiego** Najstarszego w Królestwie. Telefon Nr. 4-77.
Program od Soboty 1-go do Wtorku 4-go Sierpnia 1914 roku.
Kobieta przyszłości
Poemat dramatyczny **Al. Wozniesińskiego** w 3 aktach wykonaniu znakomitego zespołu artystycznego Teatrów Cesarskich w Moskwie.
Dziennik **PATHE** kronika chwili — **AGRA STOLICA BENGALU** podróżniczy — **II bieżącej.** — **AGRA STOLICA BENGALU** w kolorach. **Prens i jego żona** komedia w wyk. R. Prens.
Na scenie: **KIEDY AMOR ZNAJDZIE PSYCHE**
Operetka w 1-ym akcie z rosyjskiego.

Lekarz-Dentysta
Stefan BARYLSKI
Przyjmuje od 10-1 i od 4-7
Częstochowa 2 Aleja Nr. 43, tel. 611

Doktor BRONIAŁOWSKI
Częstochowa, Nowy-Rynek 3, Telefon 34
Choroby skórne, włośńw piciowe, weneryczne i Kożne. Wykaz lekarza. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Pniale od 3-4 popołudniu. Stosuje wyroby z wyroby w Warszawie **SALWARSANU** (HATA 606 1914 i badania na syfilis).
POKOST
C. Ch. Szmidta w Rydze oraz wszelkiego rodzaju farby i gips poleca
Skład Materiałów Aptecznych i farb
Wacława ORŁA
w Częstochowie III Aleja 46.

Dr. Ludomir Lipiński
Ordynuje w chorobach kobiecych wewnętrznych i dziecięcych od 9-11 r. i od 3-6 pp.
Aleja III Nr. 53. — Telef. Nr. 728. 0206

JARZEBINOWA
NIEZRÓWNIANA
WIADOMO POWSZECHNIE, że nalewka jarzebinowa jest najcenniejszym i najskuteczniejszym lekarstwem na wszystkie choroby żołądka i jelit. Należy zapamiętać sobie, że Jarzebina Niezrównana Szustowa — to w chwili obecnej ostatni wyraz produkcji wódki jarzebinowej Szustowa przyznajemy, opiewanie i kolekcji osiągnięty wedy połączenie „przyjemnego z przydatnym”
Pierwsze Biuro przepisywania na maszynach przeniesione zostało na ul. Szkolną № 5a 2-gie piętro.

HURTOWE SKŁADY
Stowarzyszenia „OBRONA” Ogrodowa Nr. 11 teler. M. 1.17
POLECAJĄ:
Dukier kostkowy i kryształowy z cukrowni „Lublin” i innych, **Herbatę** różnych firm, **Kawę** własnego specjalnego palenia, **Ryz** pater ragoon i inne, **Ser** litewski, **Masło** syberyjskie, (na beczki po 50 naczyniach rynkowych) **Cykorje** Bohnego Bohma i Kłomnicka, **Sól** mąka, w workach 200 kg po 2.65, (przy 10-ciu workach taniej), **Siedziwo** na beczki i półbeczki, oraz wszelkie towary kolonialne.
Pasty do obuwi; **Pomalini** i **Salwini** fabr. S. Fiszer w Warszawie
Ceny konkurencyjne — Import bezpośredni.

PIEKARNIA
Marcelego Chmielewskiego
Egz. od lat dziesięciu w Alei II przeniesiona została do lokalu własnego przy ul. Teatralnej 46 róg Zielonej. Tel 634
Filje: ul. Dojazd 13, ul. Krakowska 35, ul. Siedm Kamienic 21.
Poleca pieczywo znane ze swej dobroci. Sprzedaż detaliczna i hurtowa.
Piekarnia urządzona została podług nowoczesnych wymagań.
z poważaniem **Marceli Chmielewski.**

Udziały
korepetycji i przygotowanie wszystkich klas gimnazjum 46-letnia ul. Teatralna nr 39 m. 0285-3-1
Do Wynajęcia
od Września lat Pał. 0-10
dzierżawca przyobłoty dute i male lokale — szkole Andrzejażka rozkład korytarzowy godny na biura i kafele, „Chambre garnie” Al. 60. 1903-5-10-10

Niniejszym podajemy do wiadomości naszych odbiorców, że czeki miejscowych fabryk, oraz kolei Herbskiej, akceptowane przez Banki Warszawski albo Ryski, przyjmujemy za towar na równi z gotówką.
Stowarzyszenie Spożywcze „OBRONA” 0286-3-1.

JAK TO SIĘ ROBI
Proszę przysłać adres z 7 k. m. m. odpowiadając przysyłamy nasz przepis, wydający, jak zarobić 50—100 zł. i więcej miesięcz. pracując u siebie w domu. Fachow. wyksz. zbyteczne. Odległ. zamieszka. nie zawadza.
Towarzyst. Thomas H. Wittik-Kunin 15-ka 84-Petersburg, Nowaki 40-2, 312-2.

Pracownia
haftów J. Pegielkie Wroclaw ze wsi ps. ukończona wyprawy przyjmując do zabawy wzięcia bielizny, szycia i jedwabienia. Wykonywa całkowicie wyprawy skrajnie. Ceny umiarkowane. Przyjmuje uczennice II Aleja Nr. 32 drugie piętro m. 29. 1905-3-1

Dr. med. K. TROPFAUER
b. lekarz klin. i polikliniki wiedeńskiego uniwersytetu.
Choroby skórne, weneryczne (608, 914) i dróg moczowych. Przyjmuje od 9-11 r. i od 5-7 pp. Pniale od 4-5 pp.
2 Aleja nr. 34 róg Teatralnej, I piętro. 1479

Do sprzedania
w Częstochowie plac przy ul. Teatralnej kapturki trzy czwarte po zostaje na chipotecie Wład. w kantore służby. Teatralna Nr. 45. 1950-3-1

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarsko-Sztukatorski
Częstochowa Aleja 3-ola dom własny **KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI** WYKONYWA: Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne. Fabrykaszadki cementowej na chodniki stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny przystępne. 50.
DOM HANDLOWY **Zdzisław RYLSKI** POSADZKI i LICÓWKI terrakotowe w rozmaitych kolorach, POSADZKI BRAMOWE nadzwyczaj wytrzymałe, PLYTKI GLAZUROWANE na spód dach TERRAKOTOWYCH i KAOLINOWYCH stale na składzie
Częstochowa 2 Aleja 20, tel. 93.

Wlecie

przy ofitości jarzyn, jagód i owoców szczególnie ważnem jest zabezpieczyć siebie i swoje dzieci od zaskórniczek żółdkowych. Przed jedzeniem zaleca się używać kieliszek wina „Saint Raphael”, doskonałe jest w smaku, pomaga do prawidłowego trawienia, zwiększa apetyt i wzmacnia organizm. 691-1

Oryginalne z tym podpisem

S. Raphael

Konieczne Biuro Nauczycielskie Stanisławy Ligęzówny

w Częstochowie Teatrna 25. Reklamuje Nauczycieli, Nauczycielki, Ochroniarki, Froeblaaki, Bony, Nauczycielki na godziny, francuski, niemiecki i nauczycielki muzyki. Cudzoziemki biuro na żądanie sprowadza.

Oraz Kursy dla Ochroniarek i Froebla nek. Zapisy nowo wstępujących kandydatek codziennie od 9 rano do 6 pp. Po ukonczeniu świadectwa i posady. Biuro otwarte od 9 r. do 6 po południu

Sojusznicy.

— Dlaczego to pan Karol taki smutny?, spytała na zabawie piękna dama rozmawiającego z nią p. Erazma. — Wie pan, zróbmy uczynek miłosierny i postarajmy się spędzić chmury z jego czoła.

— Karol, o ile wiem, ma ciężkie zmartwienie, wątpię więc, czy strzelał z oczu, pani zdołają go rozruszać.

— Niech pan będzie spokojny. Zawręmy sojusz z baterją buletek koniaku Szu stowa, a jestem pewna, — że wstępnym bojem zdobędziemy serce p. Karola i przywrócimy mu humor.

Wojna niemiecko-rosyjska.

Noc wczorajsza była dla mieszkańców naszego miasta straszna. Niemal ciągle dochodziły to głucho z daleka odgłosy strzałów armatnich to znów salw karabinowych. O godz. 2 echa te się przybliżyły, wyraźnie dochodząc od strony Gnaszyna.

Były to echa pierwszej walki na terytorjum wsi Łojki, Gnaszyn, Górna Kawodrza i pobliskich.

Około godziny 4-ej nad ranem zaczął się odwrót wojsk rosyjskich. Przez miasto przeciągały kolejno najpierw mniej lub więcej liczne gromadki pojedynczych żołnierzy różnych broni, a następnie regularny odwrót konnicy piechoty i artylerji Cofano się w porządku.

Jednocześnie z rozpoczęciem odwrotu wysadzone zostały mosty kolei Herbsko-Kieleckiej i Warszawsko-Wiedeńskiej między Granicą a Częstochową.

Ostatnio zdemolowano most na Warcie koło Mottów i wiadukt kolei Herbsko-Kieleckiej nad torem Wiedeńskim na Rakowie.

Na samym ostatku podminowano pompę i tarczę obrotową na stacji Częstochowa W.-W. wprost dworca.

Jednocześnie niemal z ostatnimi wybuchami o godzinie 5 i pół rano odjechał ostatni pociąg w kierunku Warszawy z resztkami wojska i cywilnych rezerwistów, — których nie zdążyli umundurować wyekwipować.

Ostatnie eksplozje na stacji Wiedeńskiej sprawiły, że w wielu okolicznych domach powypadały szyby, a nawet całe okna. Największą stosunkowo ucierpiała w tym kierunku, kamienica p. Paciorekowskiego № 5, — nowy dom frontowy Hotelu Kaliskiego również przy ulicy Dojazd i inne domy pobliskie.

Ustępujące z miasta wojska podpaliły baraki artyleryjskie przy koszarach Zawady. Ogień w pół godziny zniszczył je zupełnie.

Na mieście porządek i spokój panuje wzorowy a utrzymuje je Obywatelska Straż Bezpieczeństwa pod naczelną komendą — p. Edwarda Bruhla.

Zajęcie Częstochowy przez wojska niemieckie.

Wczoraj w poniedziałek 3 sierpnia o godz. 7 rano forpocząty armii niemieckiej weszły do miasta od strony Kawodrzy.

Przednią strażą, złożoną z 50-ciu strzelców konnych 11 pułku Cesarza Wilhelma, — dowodził nadporucznik — który przyjąwszy na rynku Jasnogórskim raport, wręczony mu przez pana Edwarda Bruhla, — komendanta Obywatelskiej Straży Bezpieczeństwa, pozostawił tymczasowo w rękach Straży, pieczę nad życiem i mieniem

mieszkańców, czyniąc ją w osobie komendanta Bruhla odpowiedzialną za porządek w mieście.

Zwróciwszy się do redaktora naszego „Głosu Częstochowskiego“, dowódca wojsk cesarskich niemieckich polecił ogłosić, że w mieście wszystko utrzymane zostaje w obecnym porządku zupełnem zabezpieczeniem praw mieszkańców uprzedzając jednak, — iż w razie jakiegokolwiek zajścia nieprzychylnego, na całe miasto spada odpowiedzialność i surowa kara.

Wrazie gdyby w mieście znalazł się jakiś kozak lub inny żołnierz rosyjski, to niezwłocznie ma być pierwszemu lepszemu żołnierzowi niemieckiemu o tem zakomunikowane, a ten niesie dalej dokąd należy.

Wrazie uchybienia temu rozporządzeniu, wszystkich bez wyjątku mieszkańców domu gdzie żołnierz rosyjski się ukrywał, spada odpowiedzialność i surowa kara.

Jednocześnie więc na dwóch krańcach miasta odbywały się dwie sceny: w chwili, kiedy ostatni kozacy w okolicach kościoła św. Zygmunta opuszczali Częstochowę, na drugim krańcu alei przy pomniku rosyjskiego cesarza Aleksandra grupowali się niemieccy dragoni.

W godzinę później patrol złożony z dwóch szeregowców i ruczniaka tegoż 11 pułku strzelców konnych wzięty do niewoli koło szeregowca straży pogranicznej.

O godzinie 10 do Magistratu przybył kapitan 63 pułku piechoty linowej, który do pana prezydenta miasta radnych, prasy i członków Straży Bezpieczeństwa — powtórzył to samo, przytoczone przez wyżej rozporządzenie, poczem zabrawszy z sobą wziętego do woli rosjanina, odjechał do głównej kwatery.

Ten sam kapitan 63 pułku piechoty ogłosił, że **wszyscy wyjątku kupcy i handlujący w mieście obowiązani są pod surową karą przyjmować rosyjskie pieniądze papierowe według normalnej wartości.**

Każdy, kto się sprzeciwi temu rozporządzeniu będzie surowo ukarany.

Nadto, **gdyby się przypadkowo miały wydarzyć kradzieże, rozboje lub rabunki, winni są dani według praw wojennych.**

Ogłoszenie

do ludności m. Częstochowy.

Z dniem dzisiejszym objętem komendę w tutejszej miejscowości w imieniu Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości Cesarza Niemieckiego i Króla Pruskiego.

Każdy, ktoby przeciw wojsku pruskiemu przedsięwziął zdradę, albo nastawał na życie osoby należącej do armii niemieckiej, będzie karany śmiercią. Kara śmierci przez rozstrzelanie będzie natychmiast wykonaną.

Niniejszem ogłaszam jednocześnie stan oblężenia w Częstochowie.

Rozkazuje, aby wszystkie publiczne restauracje zamknięte były o godz. 9 wieczorem.

Zebrań publicznych i gromadzeń się na ulicy (więcej jak trzy osoby) są zabronione. Zarządzeniom będącym na służbie straży wojskowych należy bezwarunkowo być posłusznym.

Straż wojskowa jest obowiązana każdego, który powyższymi zarządzeniom się sprzeciwi, aresztować.

Rozkazem straży tutejszej miejskiego obywatelstwa, funkcjonującej z mego pozwolenia, utrzymania porządku, należy względnie się doddać. Sprzeczący się jej rozkazom, będą surowo karani.

Wszelkim postanowieniom mejm stanem oblężenia, na bezwarunkowo być posłusznym.

Posługiwanie się pocztą, telegrafem i telefonem na zewnątrz miasta jest wzbronione.

Częstochowa, d. 3 sierpnia 1914
ZOLLERN pułkownik

KRONIKA

— Z dnia wczorajszego. Wczorajszy, t. j. pierwszy pobytu wojska pruskiego w Częstochowie zaznaczył się nadzwyczajnym spokojem. Skołatanie nowych mieszkańców poczynała przychodzić równowagi.

Od wczoraj mapa surowy ulic zmienia. Oczekujemy dalszych zmian w spokoju, z godnością.

— Nasz dodatek nadzwyczajny.

Wczoraj, natychmiast po wzięciu do Częstochowy wojska niemieckiego, wydaliśmy o tem dodatek zwyczajny.

Odezwa.

Wczoraj o godz. 6-ej wieczorem na słupach ogłoszeniowych rozlepiono następującą odezwę:
Z chwilą wkroczenia Cesarskich wojsk niemieckich do miasta ogłasza się: **Stan Wojenny i połączone z nim:**

- 1) Zakaz sprzedaży trunków.
 - 2) Obowiązek zamykania teatrów, kinematografów, restauracji, cukierni i sklepów o godz. 9 wieczorem.
- Prócz tego ogłasza się:
- 1) Wszelkie wrogie wystąpienia w stosunku do armii niemieckiej będą karane prawem wojennym.
 - 2) Ktoby wiedział o istnieniu min, obowiązany jest natychmiast o tem zakomunikować prezydentowi miasta lub władzy wojskowej pod najsurowszą odpowiedzialnością.
- Jeśliby kto spowodował wybuch min istniejących, zostanie rozstrzelany.

Przy zachowaniu ścisłym ze strony ludności wyżej wskazanych rozkazów władze wojskowe niemieckie gwarantują ludności spokojnej zupełne jej bezpieczeństwo.
Z polecenia Dowódcy Wojsk Ces. Niem. Prezydent miasta.
Częstochowa, 3 sierpnia 1914.

Straty osobiste.

Wiele osób w mieście w ciągu ostatnich paru dni, a szczególnie w ostatniej chwili cofania się wojsk rosyjskich poniosło bardzo dotkliwe straty materialne.

Tak naprz. 7 pułk strzelców rosyjskich, opuszczając koszarzy Zawady pozostawił właścicielowi dr. Karolowi Zawadzie na wyrównanie części długu w sumie rb. 1,500 kotły miedziane, naczyń i zapasy mąki, kaszy etc. Rzeczy te stały się jednak lupem rabusiów, bądź zabrane pozostały pod pozorem rozciągnięcia nad nimi opieki. Tak jedno jak drugie naraża dr. Zawadę jako prawego tych rzeczy właściciela na dotkliwą stratę.

Przyczyną pewnego rozpasania się niecierpliwiej zresztą ludności było to, że pierwiej już, bo zrana opuszczające inne koszarzy na rogach III Alei i ul. Celniej oddziały rosyjskiej straży pogranicznej, zabrawszy ze sobą tylko broń i amunicję, same weszły z ulicy ludność, proponując jej rozważnie pozostawienie na wolę losu dobytku tak skarbowego, jak prywatnego. A że apetyt przychodzi podczas jedzenia, ludzie więc, porozbierawszy rzeczy z koszar pogranicznych, nabrali chęci

do tego samego w koszarach strzelców.

Inni znów zupełnie nie przypuszczali, żeby te rzeczy były własnością prywatną, nie wojskową.

Kolej Herbsko-Kielecka.
Kolej Herbsko-Kielecka, od wczoraj faktycznie istnieć przestała... przynajmniej na pewien czas. Wysadzenie w powietrze — wszystkich — niemal mostów i kosztów ćwierć miliona rubli, a więc z pół miliona marek zbudowanego wiaduktu na Rakowie, zdemolowanie stacji, urządzeń itd. spowodowało narazie stratę kolei w przybliżeniu na 4 i pół do 5 milionów rubli, co dla prywatnego towarzysza kolei, mającego nadto siedzibę zarządu w Petersburgu — jest ruiną niemal kompletną.

Pozatem zniszczenie linii powoduje wstrzymanie ruchu conajmniej na pół roku, jeśli nie na dłużej, co straty to znacznie powiększa. Los zatem kolei tej jest poważnie zachwiany.

Baczność!

W dzisiejszym numerze naszego „Gońca Częstochowskiego“ zamieszczamy „Odezwe“ prezydenta miasta i „Ogłoszenie“ komendanta miasta Częstochowy, na które zwracamy uwagę czytelników oraz prenumeratorów naszego pisma.

Z zebrania w Tow. pożyczkowo-oszczędnościowe.

Wczoraj odbyło się zebranie Zarządu częstoch. Tow. pożyczkowo-oszczędnościowego w sprawie bonów, które mają obecnie znaczenie pieniędzy rosyjskich: rublowych, półrublowych, trzy i pięciorublowych.

Szczegóły dotyczące tego zebrania ogłosimy niebawem.

Ostatni pociąg kolei w-w.

Ostatni pociąg nr. 10 kolei w-w. opuścił wczoraj Częstochowę o godz. 8 po północy. Upřednio zdemolowano stacyjne aparaty telegraficzne, telefon i wysadzono w powietrze pompę, główne węzły tarcze obrotowej i sygnał wjazdowy od strony Sosnowca. Biura stacyjne przedstawiają widok ogólnego spustoszenia.

Nasza dzielna straż obywatelska.

W ciągu dnia wczorajszego nasza dzielna straż obywatelska zatrzymała na gorącym uczynku 30 osób, w tej liczbie 2 recydywistów, wypuszczonych onegdaj z aresztu.

Do aresztowanych — za pierwszym razem, zastosowano karę moralną.

Zabezpieczenie składów kolejowych.

Składy kolejowych na stacji Częstochowa kolei w-w. i kolei H. K. oraz wagonów z towarami strzegą silne oddziały straży obywatelskiej.

Kurs pieniędzy.

Dzisiejszy kurs pieniędzy w handlu jest: 100 franków = 100 rubliom, 100 marek = 50 rubliom, 50 koron = 42 rubliom, 10 funtów = 101 rbl.

Pożar węgla.

Wojska rosyjskie, opuszczając stację Częstochowa kolei w-w. podpaliły skład zawierający do 135,000 kory węgla kamiennego.

Wobec tego, że częstochowska straż ogniowa pełni służbę bezpieczeństwa — gaszeniem pożaru zajęto się dopiero wieczorem, łącznie z robotnikami kolejowymi. Pożar nie jest groźny i da się stłumić, przeto nie należy się obawiać wybuchu ognia w mieście.

Burza.

Wczoraj o godz. 3 po połud. nad Częstochową i okolica przeszła burza połączona z ulewą, która trwała pół godziny. Jak zazwyczaj w takim wypadku Aleje i dzielnice niżej położone zamienią się na pewien czas w formalne jeziora.

Stráže domów.

Stráže domowi z polecenia Straży Bezpieczeństwa czuwali przez całą noc wewnątrz bram.

Z parku.

Pozazdrośsiwszy słynnemu ze swego parku z ruinami Kaliszowi, Częstochowa swój park powystawowy również przyozdabia od pewnego czasu w... ruiny. W tym kierunku nawet Częstochowa zdobyła rekord, bowiem z wyjątkiem „Korwinowa“ niemal wszystkie pawilony, pozostałe po wystawie 1909 r. i mające park przyozdabiać szpeca go już oddawna podpadanym tyńkiem, potłuczonymi szymbami itd. Dość wymienić obraz nędzy i rozpaczy w jakim znajduje się gmach: „Muzeum Hygienicznego“, sterzący z pod tyńku golemi cęgam; niewiele ustępuje mu dawny budynek tow. akc. Zawiercia, w którym tymczasem gnieźdzą się wróble a wkrótce przez potłuczone okna znaj-w nim wygodne mieszkanie bociany; jeden z budyneków mniejszych pragnąc uniknąć odnawiania niedaw-

no rozebrano; i ten przypominał ruiny.

A przecież wszystkie te pawilony w swoim czasie plac zdobyły i gdyby były należycie drobnym kosztem, ale stałe konserwowane, ozdoba byłyby do tej pory. Niestety zaniedbano tego i teraz z każdym dniem zwiększa się potrzeba remontu, którego kosztorys również z biegiem czasu nieproporcjonalnie rośnie.

Dlatego też sądzimy, że zamiast wyczekiwać chwili, kiedy już jedynym ratunkiem będzie zburzenie napół rozwalonych budynków „Zawiercia“ i „Muzeum Hygienicznego“ — skorzystaj teraz póki czas z lata i za tę samą cenę, którą kosztowałyby rozbiórka odnowić nieszczęsne pawilony.

Wartoby to uczynić copędzej, aby nie ranie serca Kaliszanom, którzy przybywają do Częstochowy na wrześniową Wystawę Rolniczą, czuli się zawstydzeni, żeśmy ich pod względem liczby ruin w parku przesięgnięli.

fig.

Humor i satyra.

Sumienny.

— Patrz, jak Jasiak obtańcowuje wszystkie niepięknę panny; nie wiesz, dlaczego on to robi?

— Widzisz, to porządny chłopak; on pamięta, że to bał na dobroczynność.

W szkole.

Nauczyciel: Powiedz mi, w jaki sposób powstaje rosa.

Uczeń: Ziemia, panie psorze, obraca się dokoła swej osi w przeciągu 24 godzin, wskutek tego więc pospiesznego ruchu poci się.

KAFLE MŚTOWSKIE I PRUSICKIE. INSTALACJA PIECOW I KUCHEN. L. Nieprzecki i S-ka. Teatralna № 34, Telefon № 32

FARBIARNIA JAN SIKORSKI
ul. Targowa № 25, róg Mikołajewskiej.
Farby czyste i pierze garderobę damską męską i dziecięcą. Ceny niskie.

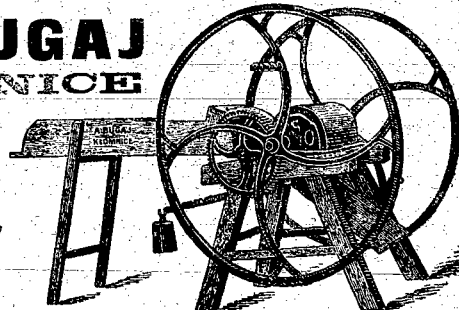
ZGINEŁA karta paszportowa wydana przez fabrykę Grossmana na nazwisko Jana Gray. 1997

POKÓJ umeblowany z całodziennym utrzymaniem lub bez. Teatralna № 28 m. 9 16

NAUCZYCIELKA młoda francuski, — muzyka, niemiecki 500. Nauczyciel dobrze przyspabający do szkół 500. Nauczycielka doskonale angielski, francuski, muzyka, poleca Biuro Jacholowskiej Warszawa ul. Jerozolimka 82. 0277

ANTONI BUGAJ KŁOMNICE

St. Dr. Z. W. W.

WYRABIA:

Plugi jednokonne, dwukonne, kołesne, bezkołesne i rozmaitych wielkości, DWUSKIBOWCE SAMOCHODY z POGĘBLACZAMI i z krojami TALERZOWYMI. Sieczkarki różnej wielkości bebnowe a także z kosami na kole, ręczne do maneżu i do siły pasowej nadzwyczaj lekkie w robocie, BARDZO MOCNE i bardzo tanie, ogólnie znane ze swej dobroci. BronySPRĘŻYNOWE i KULTYWATORY z zębami AMERYKAŃSKIMI. Bronki polne mniejsze i większe. Młocarnie do PROSTYCH SŁOMY a także i do targanej, nadzwyczaj mocne. Kieraty różne. Sprzedaż hurtowa i pojedyncza.

WYROBY NAGRODZONE na wystawach w Częstochowie, Piotrkowie, Kaliszu, Sieradzu i Kielcach. MNÓSTWO PODZIĘKOWAŃ od nabywców za rzeczywiście dobrą trwałość i taniość wyrobów, do których stosowane są najnowsze udoskonalenia. CENNIKI z opisami na żądanie wysła bezpłatnie. Adres dla listów: ANTONI BUGAJ w Kłomnicach, gubernji Piotrkowskiej. 0152

Praktyczna szkoła kroju i szyja metodą Wortha mistrzyni cechowe

ŁUCJI JURASZEK

w Częstochowie, II Aleja 38 m. 13.

Przy szkole pracownia ubiorów damskich i dziecięcych. Po ukończeniu szkoły praktykantom wydaje się dyplom krawiecki.

Ceny przystępne. 0812—

Wykończenie solidne

Dwa

szwaugraty do studni do sprzedania ul. św Barbary nr. 36 1908-3-1

Freblanki

polki, Niemki, francuski poleca biuro Jacholowskiej Warszawa ul. Jerozolimka 82 0276—1

Na każdej glebie

lekkiej, średniej czy też ciężkiej nawożenie potasem jest konieczne, gdyż potas, tak samo, jak azot i fosfor, jest niezbędnym pokarmem roślin.

Nawożenie potasem

nie tylko

powiększa urodzaje

lecz i

polepsza jakość plonu

Z nawozów potasowych

kałnit (124-15% tlenku potasowego) nadaje się na gleby lżejsze, 40% sól potasowa (40-42% tlenku potasowego) na gleby cięższe.

Zamawiać należy wprost w Towarzystwach lub w Kółkach i Spółkach Rolniczych, w Akc. Tow. Ludwik Spiess i Syn w Warszawie, jak również we wszystkich handlach nawozami sztucznymi.

<p>Kościelny artystyczny zakład Budowa i odnawianie stylowych Otaryz i wszelkich robót w zakresie rzeźbiarstwa wędzgarzy, Antoni Matek ul. Kazimierza d. w. Sławy</p>	<p>Pozostały Zakład Złociane otaryzy, ram, mebli i t. d. E. Szantowski ul. 7 Kamienic nr 33 m. 26 i piętro.</p>	<p>Handel kolonialno-gastronomiczny Karola Skraidskiego w Zawierciu ul. Pocztowa 1, dom „Udziałowy“</p>	<p>ROWEK, ROTOCAL i części zapasowe ul. Pocztowa 1, dom „Udziałowy“</p>	<p>Pracownia Józefa Kambaloka ul. Pocztowa 1, dom „Udziałowy“</p>	<p>Pracownia Dariusza Dąbalskich LEOKADJI Teatralna 37</p>	<p>KLUB MIAŁA budowlanego R. Baszki Teatralna 54.</p>
--	--	---	--	--	--	--

Adresy Firm Chrześcijańskich w Częstochowie, zamieszczone w poniższym spisie, drukowane jeden raz na tydzień kosztują cały rok 6 rb. Administr. Gonca Częst. przyjmuje zamówienia w dalszym ciągu.

<p>Apteczne składy S. Graybowski, Stradomska 26, tel. 5-29. W. Orzeł, III Aleja 46.</p>	<p>Fabryki gilz T. Walkowski, II Aleja 43, tel. 284.</p> <p>Fabryki orkiestrjonów A. Kmoniesak, ul. Stanisława 5, tel. 634 Z. Ryński II Aleja 20, tel. 92.</p>	<p>Magnetyzm i galanter. Dreger Klara, II Aleja 41. Krajowska, Teatralna 17. Szarek Felja, II Aleja 22.</p>	<p>Powoznicze wyroby Mądrycki, Krakowska 22, tel. 147.</p> <p>Skład Samedziatów wotnianych Stanisław Każyński Stradomska 22.</p>
<p>Bławatne materjały H. Uchnast, II Aleja 31. Marja Bożę II Aleja № 20 m. 1 tel. 105 P. Lusa i S-ka Krakowska 38.</p>	<p>Fabryki biszkoptów i pierników A. Brajbiss, dawniej Michotek II Aleja 89 tel. 126.</p> <p>Fabryki cukierków. Dębski, Ujazdki, Ostrowski i S-ka ulica Dojazd № 17, Tel. 69. Pasieka Mała 20 Tel. 5-32</p>	<p>Magazyny mebli Józef Leitkop, II Aleja 82.</p> <p>Mleczarnia i masło Janina, Teatralna 87. Helena, Aleksandrowska 2 Waly. „Skrydłów“ ul. Teatralna 11, tel. 616. róg II-iej Alei.</p>	<p>Sklep Rybno - gastronomiczny F. Działach II Aleja № 26, telefon 626</p> <p>Składy win i wódek K. Krakowiecki, II Aleja 24, telefon 222. Skalski, Szkolna № 11 telefon 222.</p>
<p>Bednarskie zakłady Kopydłowski i S-wie, Teatralna 29, tel. 270</p> <p>Biuro Elektrotechniczne Piotrowski i Januszewski, Teatr. 13, t. 1.</p> <p>Biuro meloracji rolnych Kazimierz Deloff i S-ka II Al. 22, tel. 569</p>	<p>Farby i artykuły techniczne W. Orzeł, III Aleja 46.</p> <p>Fabryki kłódek i wentylatorów pokojowych J. Gębalski, Warszawska 22.</p> <p>Grawerzy i pieczętarze Cyganowski, Teatralna 11.</p>	<p>Maszyny do szycia Kom. Singer, II Aleja 55 tel. 694. Krakowska 39. The Kasprzycki Company 3 Al. 73</p> <p>Oprawa obrazów i galanter. A. Dąbrowski III Aleja № 72. Jan Wasilewski, II Aleja 42.</p> <p>Optyczne zakłady K. Soczek, II Aleja 16, tel. 678.</p>	<p>Skład towarów żelaznych i naczyń kuchennych. W. Stajewski II Aleja № 53 tel. 680.</p> <p>Stowarzyszenie cieśli Jasnogórska 8, w Częstochowie.</p> <p>Srobrzenie i niklowanie T. Kotarba, Jasnogórska 26.</p>
<p>Biuro Techniczne i Fabryka wyrobów</p> <ol style="list-style-type: none"> Kotłarnia żelazna i miedziana Kanalizacja wodociąg i ogrzewanie MŁOT, Dojazd 29, tel. 903. <p>Cykłodrom i warsztaty rowerowe Wyrób części gumowych Siodeł T. Kurasiwicz, Szkolna 12, róg Jasnogórskiej.</p>	<p>Handie win i towarów kolonialnych Karwiński i Zawistowski II Aleja 23, t. 82</p> <p>Hurtowy Skład Pocztówek M. Baumert ul. Dojazd Nr. 17.</p> <p>Introligatorzy Jurdziński Tadeusz II Aleja 59, tel. 302. Wasilewski Jan, II Aleja 43.</p>	<p>Owocownie W. Dukaczewski, III Aleja 50, tel. 601. Filja II Aleja 24, róg Teatr.</p> <p>Odluwnia metali W. Rátkowski, ul. Dobra, róg Teatralnej dom Własny.</p> <p>Piwa składy Piłmiński, ul. Teatralna 3, tel. 22. Wł. Skalski, Szkolna 11, tel. 522. Polak, Mokra 12, dom własny.</p>	<p>Strojzenie Fortepjanów i korekta L. Wiohliński, Jasna 2.</p> <p>Wyroby tabaczone T. Walkowski, II Aleja 43, tel. 294. Z. Marczyńska II Aleja № 83 tel. 682.</p>
<p>Cegielnia Liśka Cwiarsyński i Piątkowski, Aleksandrowska 14, tel. 501 i 534.</p> <p>Czepnicy Szawłowski II Aleja 80. Polejka, II Aleja 19. Pydziska II Aleja 37.</p> <p>Cukiernicze wyroby Br. Kowalik, II Aleja 41.</p>	<p>Koszykarskie Zakłady N. Miszozak ul. Cw. Rocha 22. Józef Szeffer I Aleja № 6.</p> <p>Księgarnie i składy materiałów piśmiennych Antoni Eger, I Aleja 14, Tel. 4-33. Filja II Aleja 40, Tel. 4-33.</p>	<p>Pracownie gorsetów Józefy, Szkolna 1, róg III Alei.</p> <p>Pracownie i magazyny obuwia Pieńkowski, II Aleja 37. Brycht Antoni, Teatralna 18.</p> <p>Przedsięb. budowlane K. Ptasik i A. Skoczek, ul. Cerkiewna 17, telefon 498. „Topór“, Krakowska 40, telefon 167.</p>	<p>Skład Pathefonów gramofonów i Zabawek dziecięcych Jan Knetig, II Aleja 59, tel. N 259.</p> <p>Roboty brukarskie i ziemne Nowakowski Michał, Warszawska 37.</p> <p>Ubezpieczenia od ognia Główna Agencja Petersburskiego Tow. Ubezpieczeń od ognia, na życie i od nieszczęśliwych wypadków Mieszanaw Rydzewski, II-ga Aleja № 21.</p>
<p>Brzeczny handel i przemysł Klawe Edmund, Aleksandrowska 29.</p> <p>Dom Handlowo-Przemysł. Kazimierz Deloff i S-ka II Al. 22, tel. 569</p> <p>Fotografici Traciński III Aleja 82. Wisniewski, II Aleja 18.</p>	<p>Kawa Matyjewicz, II Aleja 29.</p> <p>„Mokka Kawa“ Piotrowski i Smigrodzki 2 Aleja 24 telefon 470.</p> <p>Kotłarskie i miedziane A. Braksator, Aleksandrowska 26, tel. 619 „Młot“ Dojazd 29, tel. 203.</p>	<p>Pracownie i magazyny piśmiennych materiałów i kalki buchalteryjne. J. Kolba, Krakowska № 24 telefon 676 F. D. Wilkoszewski 3 Aleja 53, tel. 50.</p> <p>Piekarnie L. Maciejewski, III Aleja 69. E. Makowski, II Aleja 26.</p>	<p>Zakłady ślusarsko-mechaniczne Zochowski, II Aleja 38, tel. 467.</p> <p>Zakłady stolarskie i stolarsko-modelarskie Warsztaty Wzorowe Artystyczne - Remisielnicze Stolarskie. W parku powstałowym, budynek przemysła ludowego K. Gutwiński, III Aleja 46. J. Krasinski, III Aleja 67. W. Kucharski, Teatralna 22. Rutkowski, II Aleja 24.</p>
<p>Waraz, fabryka szcetek. Buwalski, Teatralna 19.</p> <p>Farbiarnia A. Heiminger, II Aleja 19, tel. 5. Jan Sikorski ul. Targowa № 25, róg Mikołajewskiej.</p> <p>Fabryka mydła Dobosz Warszawska 54 Krygier Michał, Krakowska 23, tel. 239</p>	<p>Kanalizacje i wodociągi „Młot“ Dojazd 29, tel. 203. Piotrowski i Januszewski Teatralna 13 t. 1</p> <p>Krawcy damscy Jan Zymek, Teatralna 35.</p> <p>Krawcy męscy B. Kniisek Aleksandrowska 14 (Waly)</p>	<p>Pracownie chemiczne A. Heiminger, II Aleja 19, tel. 5.</p> <p>Przybory fotograficzne K. Soczek, II Aleja 16, tel. 678. W. Orzeł, III Aleja 46.</p> <p>Pralnie bielizny i chemicz. Malasiewicz, II Aleja 53. Malasiewicz, III Aleja 43.</p>	<p>Zakłady ogrodnicze i kwiatolarnie J. Napieralski, III Aleja 57. Kurek, Teatralna 17.</p> <p>Zegarmistrz Pazderski, II Aleja 35, tel. 463.</p> <p>Zakłady instr. muzycznych Stefan Malko, Dojazd 11, naprz. t. 102</p>
<p>Przedsiębiorstwa studzien artezyjskich. Boczepan Grzyboczyk ul. Siewna № 12.</p>	<p>Kliniki ginekologiczno-pedagogiczne Teatralna 14, tel. 78, i 515. Dr Pietrasiewicz, Jasnogórska 24.</p> <p>Magazyn bielizny męskiej i galanterji Teodor Kamiński, II Aleja 36.</p>	<p>Pańszosznice Majewski Tomasz, Nadrzeczna 84. „Zofja“ 3 aleja 31- gdzie tapicer</p>	<p>Zakłady elektr. mechaniczne F. Białowicz, Szkolna 5, tel. 559. Olatkiewicz, Jasnogórska № 42.</p>

w Noworządemska.

<p>Magazyny kafelek ul. Ruskowskiej ulica Kaliska № 65 telefon № 19.</p> <p>Malarskie Zakłady Jana Herszk ewicza Telef. 189</p>	<p>Slusarsko Mechaniczny Zakład M. Swiderski, ul. Przedborska, telef. 86.</p> <p>Fabryka i Składy maszyn narzędzi rolniczych Franciszka Oczkowskiego ul. Przedborska № telefona 7.</p>	<p>Przedsiębiorstwo studzien artezyjskich Kazimierza Kalkuskiego ul. Koszarowa d. własny.</p> <p>Magazyny obuwia Piotra Generowicza ul. Kaliska, tel. 121.</p>	<p>Zakłady krawieckie Ludwika Bartnika, ul. Kaliska, tel. 114.</p> <p>Składy wędlin Tomasa Szawdzika, ulica Przedborska dom Sabańskiego.</p>
---	--	--	--

w Zawierofu.

<p>„Dziwiga“ Skład wyrobów tkanin, naczyń kuchennych i galanterji Szczuka ul. Kosciuszki dom „Przyścisła“</p>	<p>Sklep galanteryjny Jan Migdał i S-ka ulica Białowska róg Kościelnej.</p>	<p>Cukry Warszawskie. H. Rozmysztowicza ul. ul. Pocztowa dom „Udziałowy“</p>
--	--	---